

Nollpunktsreaktorer och avstämningsautomatik

Under senare år har omfattande delar av det svenska elnätet utförts som kabelnät. Processen tog fart på allvar efter Stormen Gudrun, och idag har många elnät övergått till symmetriska kabelnät med kapacitiv effektfaktor. Stora kabelnät kräver nollpunktsreaktorer med väl fungerande avstämningsautomatik.

När kabelnäten övergår till att primärt bestå av kabelnät behövs ströminjicering för att kunna genomföra en korrekt avstämning av nollpunktsreaktorn. Ännu ett led i kablifieringen är att de kapacitiva jordfelsströmmarna blir så omfattande att elnätet måste förses med distribuerad kompensering i nätstationer, och/eller sektioneras, exempelvis via nollpunktsbildare.

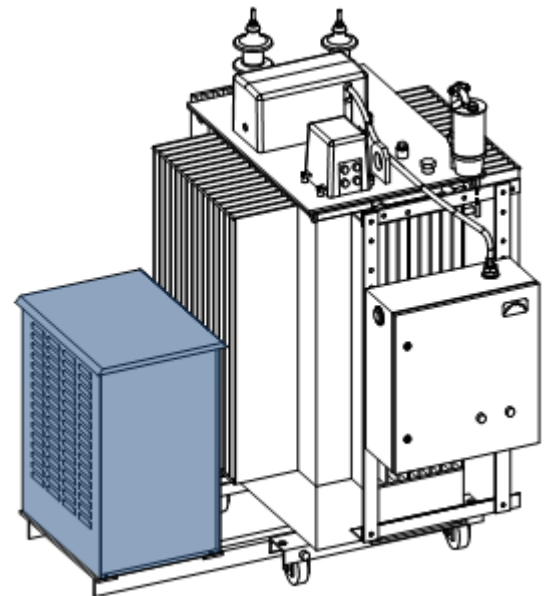
Alternativet till detta kan i vissa fall vara risk för skador på krafttransformatorer och kabelskärmar i händelse av jordfel där de kapacitiva jordfelsströmmarna är omfattande. Utbildningen genomförs under **två arbetsdagar**.

Utbildningen är intressant för ingenjörer, tekniker och underhållspersonal på nätbolag.

Program

08.00 Elnät och bakomliggande problematik
Isolerade luftledningar och luftkabel
Kapacitiva egenskaper i kraftkablar
Enfaskablar jämfört med trefaskablage
Detektering och lokalisering av jordfel
Detektering av framtida jordfel
Kabelförläggning i rör
Reaktiv effekt och effektfaktor
Kondensatorbatterier och shuntreaktorer
Systemjordning
Felströmmar vid maskade och radiella elnät

10.15 Nollpunktsutrustning
Kapacitiva jordfelsströmmar
Nollpunktsmotstånd och jordfelsskydd
Jordfelströmmar i kabelskärmar
Två buggar i systemet
20kV kablage i 10kV system
Överkompensering eller underkompensering

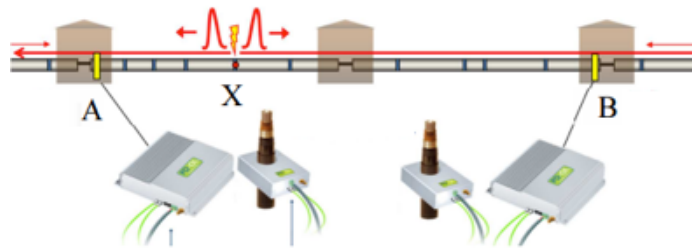

Dubbla jordfel
Kompenseringsnivå beroende av driftläge
Kombinerade nollpunktsbildare och nollpunktsreaktorer

11.00 Gemensam lunch

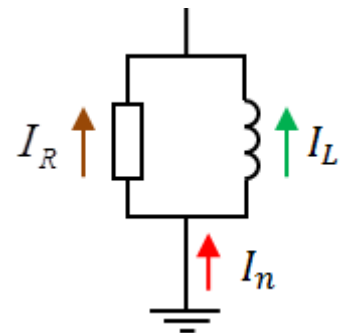
12.00 Transformatorns neutralpunkt

Amperevarvsbalans
Nollföljdsimpedans
Egenskaper hos olika kopplingsart
Isolering av neutralpunkter genom ventilavledare
Bakmatade felströmmar vid småskalig produktion
Mätning av nollpunktsspänning

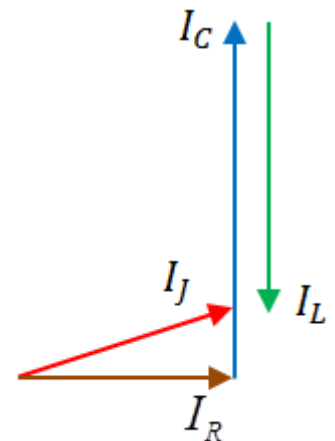
13.00 Nollpunktsbildare och utjämningslindning

Kopplingsart för nollpunktsbildare
Tillämpning av nollpunktsbildare
Sektionering av elnät
Utgjämningslindning, för- och nackdelar

14:30 Stegspänning vid jordfel

Beröringsspänning
Jordfelsströmmar beroende av systemjordning
Myndighetskrav
Föreskrifter och standarder
Risker med kabelfiering av elnät
Risk för spänningssatt PEN ledare

15.30 Teknisk utveckling av nollpunktsutrustning

Historisk användning
Övergång till symmetriska kabelnät
Tillverkare av nollpunktsutrustning

16.00 Utbildningsdagen avslutas

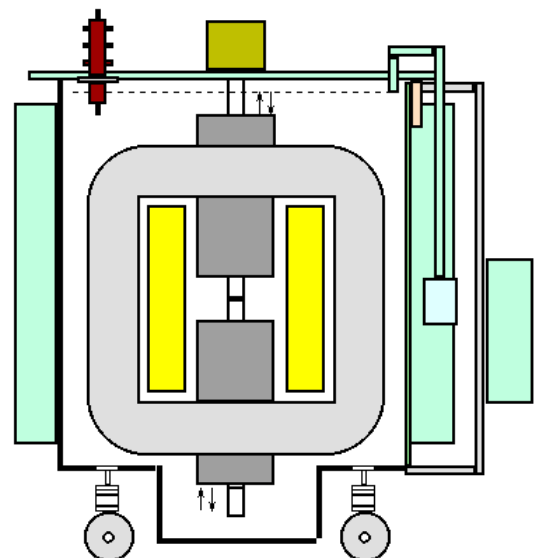
Dag 2

08.00 Nollpunktsreaktorer med dykkärna

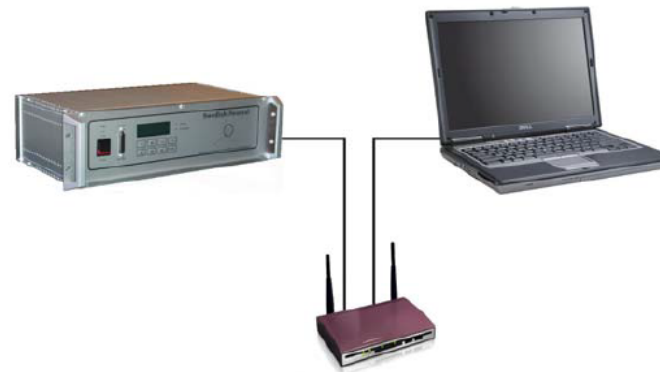
Trench:s nollpunktsreaktorer
Reglerintervall och funktion

09.00 Avstämningsautomatik för Trench:s reaktorer

Admittanskurvor

Över- och underkompensering
Gränsvärden och tidsfördröjning
Ströminjicering – ECI
Särskild transient detekteringsmetod
Kommunikation mellan enheter

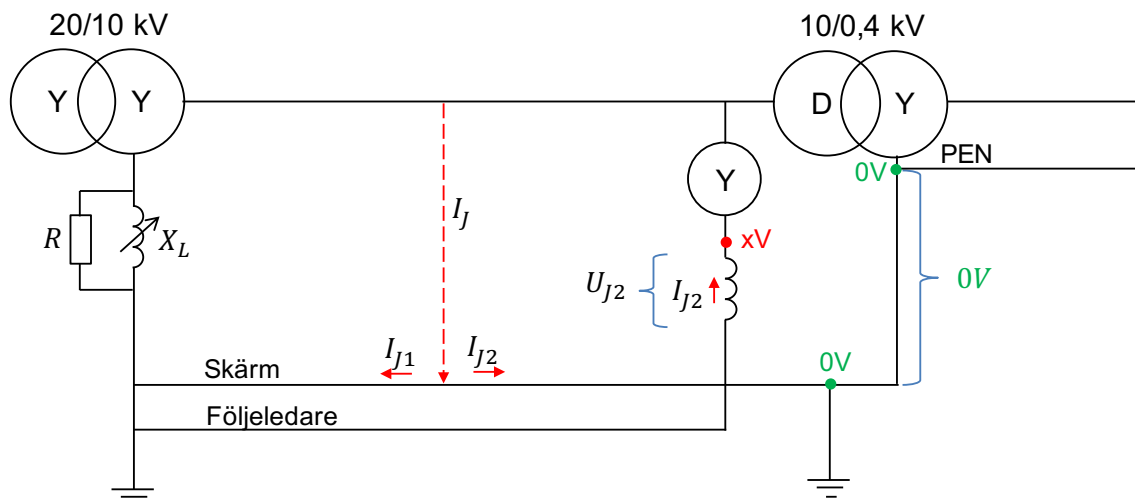
09.45 Snabbreglerande fastkärnreaktorer

Reglering via kondensatorer
Torrisolerade nollpunktsreaktorer

11.00 Gemensam lunch

12.00 Distribuerad kompensering och hybridkompensering

Tillämpning i stora kabelnät
Placering i lokalnät
Kombinerad shuntreaktor och petersenspole i nätstationer

Krafttransformatorer med inkluderad petersenspole
Kombinerad krafttransformator, shuntreaktor och petersenspole
Spänningssättning av PEN-ledaren vid jordfel
Hybridkompensering
Risker med stora kabelnät
Värmeutveckling i kabelskärmar
Övre gräns för distribuerad kompensering per radial
Paralleldrifv vid annorlunda kopplingsarter
För- och nackdelar med ZNyn11 transformatorer med P-spole.

14.10 Intermittenta jordfel

Åldring av isolationsmaterial
Detektering och samplingsfrekvens
Lokalisering av intermittenta jordfel

15.00 Praktiska erfarenheter av ett projekt

15.45 Utbildningen avslutas

Förkunskaper: Deltagarna bör ha grundläggande kunskaper i elkraft.

Utbildningens mål: Deltagarna ska erhålla grundläggande och fördjupade kunskaper inom nollpunktsreaktorer, avstärningsautomatik och tillämpning i kraftsystem.

Föreläsare: Gustav Lundqvist, är Civilingenjör i energiteknik och utbildad lärare. Arbetar som utbildare och ingenjör för kraftindustrin.

